

# Jean Jahnssons samling

Monica Eriksson

I Stadsmuseets samlingar finns några accessionsnummer som återkommer anmärkningsvärt ofta. Ett av dessa är A 175/42 (nr 175 av 1942 års nyförvärv till arkivet), ibland följt av något undernummer, ibland av en liten prydlig anilinstämpel "Jean Jahnssons samling". Denna samling, som innebar ett värdefullt tillskott till museet, är inregistrerad som "en gåva från Stockholms stad i samband med den Wenner-Grenska donationen av van der Nootska palatset" och består huvudsakligen av en stor mängd Stockholmsbilder. Såväl Jean Jahnsson som van der Nootska palatset och begreppet Wenner-Grenska donationen har emellertid så stort Stockholmsintresse att de måste presenteras innan vi tittar närmare på innehållet i samlingen.

Van der Nootska palatset vid S:t Paulsgatan 21 är ett av Söders ganska fåtaliga palats från stormaktstiden. Byggherren, Thomas van der Noot från Brabant, kom i svensk tjänst på 1650-talet, gjorde en lysande karriär som officer och inköpte 1671 en stor tomt på Södermalm för att där uppföra ett palats. Denna del av staden var på den tiden inte särskilt mycket bebyggd, det fanns gott om plats för en stor trädgård i anslutning till palatset. Huset uppfördes i den holländska klassicistiska stil som då var på modet, samma stil som man finner i de andra samtida barockpalatsen på Söder – Lillienhoffska palatset vid Medborgarplatsen, Momma-Reenstiernas palats vid Wollmar Yxkullsgatan, Ebba Brahes palats vid Götgatans norra del och Södra Stadshuset, Stadsmuseets byggnad. Arkitekt var sannolikt den

ofta anlitade och populära Jean de la Vallée. Mathias Spieler ritade husets inredning. Thomas van der Noot fick inte mycket glädje av sitt fina hus, han stupade i strid 1677.

Denna lantliga utkant lockade även många välbärgade stockholmare med bostad inne i den trånga och överbefolkade staden att skaffa sig en malmgård där de kunde tillbringa den varmare delen av året och ha trädgårdsodlingar. I trakten fanns dessutom den då ännu fräscha och behagliga sjön Fatburen. Men framemot mitten av 1700-talet hade denna del av staden ändrat karaktär så pass mycket att det inte längre var så attraktivt att bo här. Bebyggelsen hade ökat ganska kraftigt, vilket berodde på att små fabriker och industrier sedan 1600-talets slut och i allt högre grad under 1700-talets förra hälft kommit att koncentreras till dels trakten kring Hammarby sjö, som blev textilfabrikernas speciella område, dels sjön Fatburens omgivning, där det fanns textilfabriker, bryggerier, repslagerier och slakteri. De som arbetade där bosatte sig i närheten. Befolkningssammansättningen blev alltså helt annorlunda än den varit ett sekel tidigare. Sjön Fatburen hade dessutom försumpats och börjat växa igen och var nu ett illaluktande träsk med osunda omgivning. De fina adelspalatsen övergavs snart av sådana invånare som de varit avsedda för och sjönk hastigt på den sociala rangskalan, van der Nootska palatset blev bl a tobaksfabrik, Lillienhoffska palatset blev Katarina församlings första fattighus.

Under 1800-talet växlade hyresgästerna ofta i van



*van der Nootska palatset,  
S:t Paulsgatan 21. Foto Lennart  
af Petersens 1944. SSM.*

der Nootska palatset, som ibland kallades Wertmüllerska huset efter bryggaren Wertmüller som ägde huset vid seklets början. Där var bl.a. gymnastikinstitut och skola. En tid användes det som hyreskasern med de stora praktfulla rummen uppdelade till enkla smålägenheter. Under senare delen av 1800-talet blev palatset begripligt nog allt mer nerslitet och förfallet. Nu ryckte stenstaden allt närmare. Trädgården styckades av bit för bit för att bli tomter för moderna hyreshus, som snart kom alldeles in på det lilla palatset.

Van der Nootska palatset stod helt obebott en tid under slutet av 1800-talet och fick rykte som spökhushus – den sköna Melusina sades hemsöka huset. Att denna prinsessa, hjältinnan i en populär fransk folkbok, förknippats med huset är besynnerligt, men sannolikt är det skulpturerna på frontespisen på fasaden mot S:t Paulsgatan som är orsaken. Där ser man två kvinnliga havsgudomligheter vilkas underkropp slutar i ormlikt ringlande fiskstjärtar. Enligt sagan förvandlades Melusina på detta sätt.

Vid sekelskiftet var van der Nootska palatset mycket nära att skatta åt förgängelsen. Byggnaden var i synnerligen dåligt skick, och tomten var attraktiv för nybyggnad. I Idun 1902 kan man läsa: "För närvarande inrymmer det forna palatset bl.a. en tobaksfabrik, en förberedande skola, möbelmagasin, i källaren en liten ved- och kolhandel m.m." Ägaren, grosshandlaren J F Rossander, önskade riva huset och bygga ett modernt hyreshus i stället. Men det fanns inflytelserika personer som opponerade sig mot sådana planer, främst arkitekturprofessorn Isak Gustaf Clason. 1902 väckte han en motion i stadsfullmäktige där han föreslog att staden skulle ta hand om palatset. Räddningen kom emellertid från ett annat håll: en förmögen privatperson, hovjuvelerare Jean Jahnsson, chef för Hallbergs Guldsmedsaktiebolag, köpte huset – per telefon! – för att använda det som bostad.

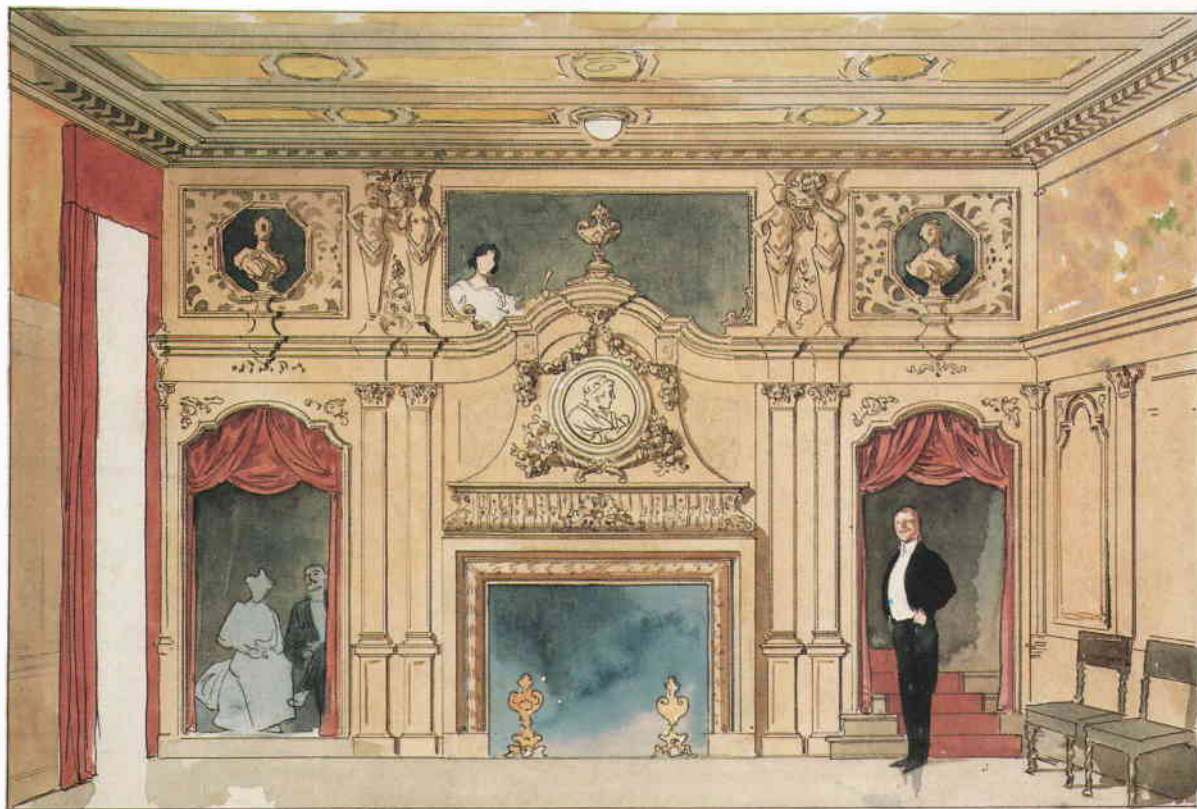
Jean Jahnsson berättar själv i sina memoarer, "En



*Robert Lundberg. Porträtt av hovjuvelerare Jean Jahnsson. Oljemålning 1897.*

gammal guldsmed berättar", om detta märkliga husköp. Kasper Salin, som då var stadsarkitekt, fick honom att intressera sig för van der Nootska palatset. Egentligen ville Salin att Stockholms stad skulle köpa huset, men han lyckades inte vinna gehör för detta förslag. Vid en middag på Du Nord, dit Jean Jahnsson och hans gode vän konstnären Vicke Andrén var inbjudna, väcktes intresset på allvar. De båda vännerna gick efter middagen, sent på lördagskvällen, till Söder för att titta på huset. Stor förtjusning uppstod. Men det var bråttom, huset skulle snart rivas. Jean Jahnsson kunde behärska sig till kl 9 på söndagsmorgonen, sedan ringde han till Rossander. "Grosshandlaren äger ett hus på Söder, som jag vill köpa." – "Beklagar, men huset är inte till salu. Det skall rivas. Jag har just ritningarna till det nya huset framför mig." Men Jean Jahnsson var påstri-





Vicke Andrén. van der Nootska palatset, matsalen på nedre botten. Skiss till utfört förslag. Akvarell 1904.

Vicke Andrén, den allra närmaste av konstnärsvännerna, bodde ofta och gärna i van der Nootska palatset och hjälpte till med inredningen av huset. Han målade plafonder och gjorde förslag till inredning av flera rum. På dessa teckningar ser man alltid en liten smärt och elegant herre, säkerligen Jean Jahnsson själv.

dig, vilket föranledde Rossander att försynt fråga: "Förlåt att jag undrar om herrn är riktigt vaken." Jean Jahnsson var fullkomligt vaken, och han ville köpa huset, kontant till på köpet. Rossander: "Men ni kan väl inte köpa ett hus i telefon på det här sättet?" På de enträgna förfrågningarna nämnde Rossander till slut ett pris: 125 000:– kr. Så blev det. "Herrn kan

hämta sina pengar i morgon." 1902 gjordes denna fantastiska affär.

"Så gick det till när jag förvärvade äganderätten till van der Nootska huset. Vicke trädde en liten krigsdans i glädjen, och det var inte långt ifrån att jag gjorde detsamma, trots att jag mycket väl visste, att besvärigheterna och guldavtapningen nu skulle

börja på allvar. Och länge dröjde det inte, förrän jag kom underfund med, att restaureringen och inredningen skulle gå löst på mycket, mycket mer än vad huset kostat i inköp.”

Med hjälp av professor Clason, arkitekterna Agi Lindegren och Kasper Salin, antikvitetshandlaren och konstexperten Elis Reinius och konstnärsvänner, framför allt Vicke Andrén, tog Jean Jahnsson itu med att rusta upp palatset och inreda det efter sin smak. Jean och Vicke ledde inredningsarbetet. Vicke målade stora plafonder, en i övre hallen och en i stora salongen. I vissa fall bemödade man sig om att återställa byggnadens ursprungliga interiörer, i andra fall blev det modern inredning och ny utsmyckning. Inom några få år var huset en pampig rikemansbostad. Att Jean Jahnsson var mycket förmögen var tursamt – upprustningen belöpte sig till svindlande belopp, långt utöver köpesumman. ”Clason och Lindegren frågade mig: Hur mycket får restaureringsarbetet kosta? I mitt bottenlösa oförstånd svarade jag: Det får kosta vad det kostar.”

Jean Jahnsson var en samlare av ovanliga mått. Intresset för böcker hade väckts redan då han som elvaåring fick arbete i Beckmans tryckeri vid Stora Nygatan 22. Jean Jahnssons bibliotek kom att omfatta ca 100 000 volymer. Hans kulturella intressen var synnerligen mångsidiga, och han hade resurser att skaffa sig vad han ville ha. I van der Nootska palatset fanns enorma samlingar av konst och antikviteter och flera bibliotek med litteratur inom olika ämnesområden, som han efter hand köpte in från skilda håll. Bokkännaren W Berggren blev Jean Jahnssons private bibliotekarie, bodde länge i van der Nootska palatset, katalogiserade hans samlingar och hjälpte till att skaffa nytt och komplettera.

Huset var också plats för ett glatt sällskapsliv. ”Konstnärer, journalister och skådespelare har jag hela mitt liv trivts med och även sökt deras umgänge. Dessa kategorier människor har svårt att snöra in sig i fördomar och får i regel genom sitt yrke

den toleranta syn på livet och folks dårskaper, som jag så livligt sympatiserar med”, säger han själv i sina memoarer. Under flera decennier bodde Jean Jahnsson i van der Nootska palatset. Med tiden blev han högt ansedd som konstkännare och konstexpert, internationellt uppmärksammas genom att han 1907 utnämns till turkisk generalkonsul och 1927 fått i uppdrag att värdera Turkiets skattkammare.

Jean Jahnsson lämnade i början av 1930-talet sin eleganta bostad. Större delen av samlingarna bortauktionerades 1933. 1934 ägde den van der Nootska husauktionen rum. Jean Jahnsson, som på grund av skatteskulder en tid vistats utomlands, var tillbaka i Stockholm men bodde nu på annat håll.

Van der Nootska palatset kom att stå tomt, och förfallet började åter sätta in. Vid mitten av 1930-talet var man tillbaka i samma situation som rådde vid sekelskiftet: rivningshotet var överhängande. Hallbergs Guldsmedsaktiebolag, som nu blivit ägare till huset, begärde 1935 tillstånd att riva det för att i stället uppföra ett femvåningshus på tomten; ritningar fanns redan färdiga. Liksom förra gången höjdes protester från flera håll, och åter föreslogs att staden skulle ta hand om byggnaden och ta ansvar för att detta historiskt och kulturellt värdefulla inslag i stadsbilden bevarades. Och liksom förra gången kom räddningen i form av en förmögen privatperson, som i februari 1938 köpte huset. Mystiska rykten cirkulerade om vem den okände räddaren kunde vara. Man gissade friskt, ett tag påstods det bestämt att Greta Garbo var den nya ägaren. Så småningom fick man veta att Axel Wenner-Gren hade köpt huset, och ännu en gång var det lilla palatset räddat från förintelse. Wenner-Gren hade inte för avsikt att använda huset som bostad utan skänkte det till Riksförbundet Sveriges Lottakärer, jämte en halv miljon som skulle användas till att rusta upp byggnaden.

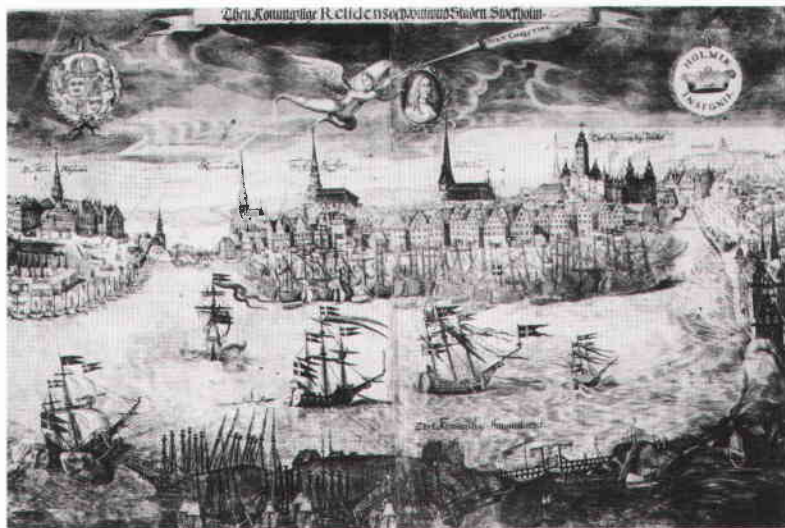
Lottorna blev mycket tacksamma över den generösa gåvan men insåg att det knappast skulle vara



möjligt att både kosta på den upprustning som huset var i akut behov av och svara för det årliga underhållet. Med donatorns medgivande överfördes hela donationen på Stockholms stad. Huset var nu förklarat för kulturresevat i stadsplanen och rivningshotet definitivt undanröjt. Lottakären skulle få hyra palatset billigt av staden, "för all framtid". Riktigt så blev det inte – 1981 lämnade lottorna van der Nootska palatset.

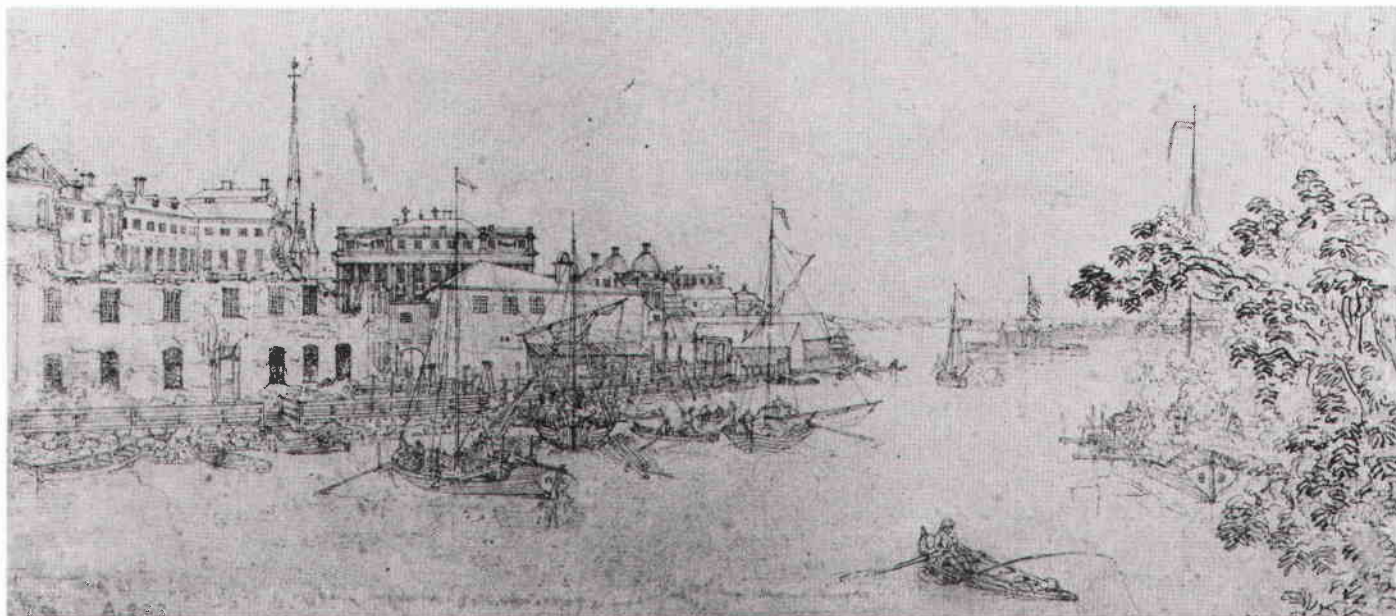
På Stockholms stads museinämnds uppdrag renoverades huset 1943 av Fastighetskontorets byggnadsavdelning under ledning av stadsantikvarie Gösta Selling. 1959 övertog Fastighetsnämnden förvaltningen av van der Nootska palatset.

Den största delen av Jean Jahnssons samlingar hade som nämnts redan tidigare sålts på auktion.

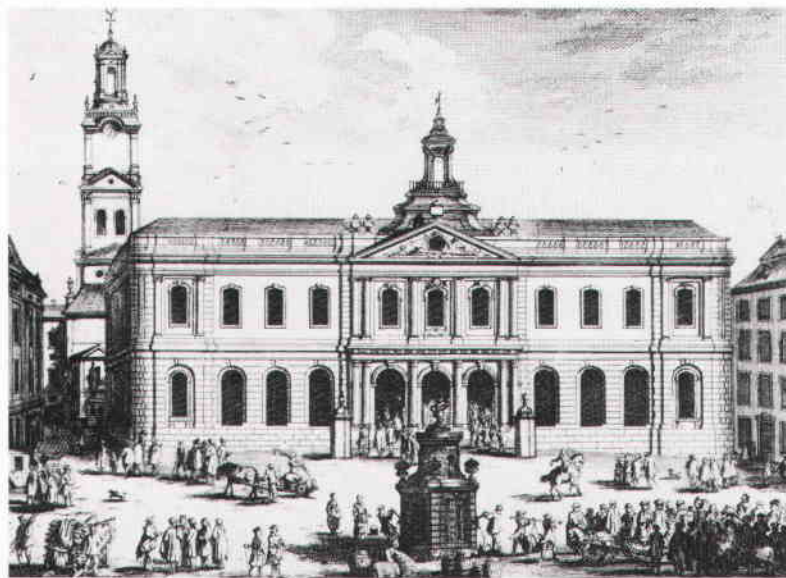


Wolfgang Hartmann. "Then Konungzlige Residens och Hufwud Staden Stockholm", utsikt över Stockholm från öster. Kopparstick 1650.

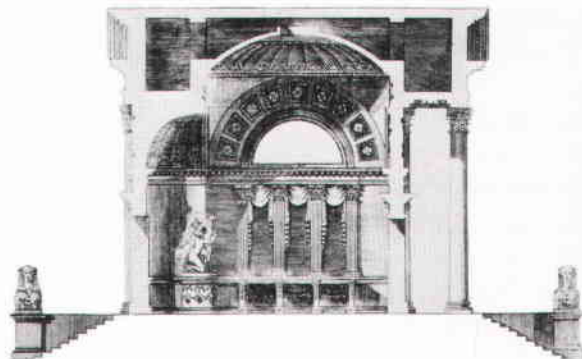
Martins krets. Utsikt från Norrbro, förlaga till konturetsningen "Utsigt af Stockholm, tagen ifrån Norrbro, Året då Myntet refs". Tuschteckning 1790.



Det återstående utgjordes huvudsakligen av hans stockholmianasamling, en omfattande samling Stockholmsbilder i olika tekniker, vidare kartor, ritningar, tidningsurklipp, fotoalbum, planschverk och vykort samt stockholmianalitteratur. Hela samlingen överfördes till Stadsmuseet. Bildsamlingen, som omfattade närmare 5 000 nummer, fick accessionsnumret A 175/42. Boksamlingen, som inte skall behandlas här, var inte heller obetydlig, den omfattade ca 3 000 nummer varav 2 000 volymer och ca 1 000 kungörelser, förordningar och annat småtryck. Det äldsta bildmaterialet representeras av välkända kopparstick, däribland Wolfgang Hartmanns vy över Stockholm, en stålig utsikt över staden från öster, gjord till drottning Kristinas kröning 1650. Bland kopparsticken återfinns också Frantz Hogenbergs utsikter över Stockholm från norr och söder på 1580-talet och den s.k. Blodbadstavlan av Dionysius Padt-Brugge som föreställer Stockholm under Kris-



Johan Snack. "Stockholms Beurse". Kopparstick 1782.



Louis Jean Desprez. Ur "Temple de l'amour projeté pour Haga". Kopparstick omkring 1790.

tian II:s intåg i staden 1520 och som gjordes 1676 efter en nu sedan länge försvunnen förlaga från 1520-talet, vidare Sigismund von Vogels stora och detaljrika panorama över staden från omkring 1650 och ett antal Stockholmsbilder ur Erik Dahlberghs "Suecia antiqua et hodierna".

Bland 1700-talets Stockholmsbilder återfinns konturetsningar och akvatiner av Johan Fredrik Martin med de klassiska vyerna, utsikter in mot staden från olika håll, från Kastellholmen och från platser på malmarna. Samme konstnär har också gjort två sepialavyrer, utsikter in mot staden från Kungsholmen och från Långholmen. En tuschteckning från bröderna Martins skola, "Utsikt från Norrbro 1790", är förlaga till den kända konturetsningen "Utsigt af Stockholm, tagen ifrån Norrbro, Året då Myntet refs".

Bland kopparstick från 1700-talets sista decennier finner man Johan Snacks bilder av Operan, Börsen och Rådhuset, vidare ett antal fina kopparstick av Desprez, "Temple de l'amour, projeté pour Haga". En mycket spröd blyertsteckning av J C Linnerhielm från 1795, "Landskap vid Rosendal", hör hemma i



denna epok liksom en liten tuschlavering av okänd konstnär, föreställande parken vid Haga.

Den litografiska Stockholmsbilden, som slår igenom i början av 1800-talet, är rikligt företrädd. Bland tidiga litografiska verk finner vi Fredric Verners och Gustaf Söderbergs Stockholmsvyer från 1820- och 1830-talen, vidare ett panorama över Stockholms stränder från 1836 och många andra litografier av Adolf Hårdh. Genrebilder av Hjalmar Mörner och Elis Chiewitz hör till 1830-talet liksom ett tittskåpsdiorama med Rosendals slott i fonden och Stockholm längst bort i bakgrunden.

Bland litografier från 1800-talets mitt och senare del finner man ett flertal välkända blad av Ferdinand Tollin, Otto August Mankell och Carl Johan Billmark samt några av Fritz von Dardel. Tollin har bl.a. gjort en vy över Drottninggatan söderut från Barnhusträdgårdsgatan (nuvarande Tunnelgatan). I bildens förgrund syns Skvalbänken, ett övertäckt avloppsdike.

Etsningen är en teknik som flitigt använts för att framställa Stockholmsbilder. Bland etsarna finner vi Erik Ekroth – ”100 Stockholmskåkar” –, Harald



*Ferdinand Tollin. Drottninggatan. Litografi 1831.*

*Hjalmar Mörner. "En afton på Gamla Dramatiskan". Akvarell 1814.*







*Okänd konstnär (Martins krets). Utsikt över Djurgårdsslätten.  
Akwarell, 1800-talets början.*

*Axel Fredrik Cederholm. Palatset Makalös brand 24 november 1825.  
Gouache.*



Sallberg – ”Från gamla Stockholm, 50 etsningar” –, Robert Haglund, Ernst Hällgren, Charles Lachs och Olle Hjortzberg.

Teckningar och akvareller kan anses som den mest intressanta delen av samlingen. Några av de ganska få bladen från 1700-talet har redan nämnts, 1800-talet dominerar.

En utsökt välarbetad akvarell från början av 1800-talet, förmodligen från kretsen kring bröderna Martin, visar en utsikt över Djurgårdsslätten. I fonden skimtar Södermalm i ett lätt soldis med Fåfängan till vänster och Katarina kyrka längst till höger. En annan utsikt, en tuschlavering från 1800-talets förra hälft av okänd konstnär, visar Biskopsudden och Danviken från Djurgårdssidan.

Några konstverk från 1800-talets tidigare decennier skildrar interiör och exteriör av en intressant byggnad som tyvärr sedan länge är försvunnen, nämligen Makalös, fältherren Jacob De la Gardies palats som stod klart i början av 1640-talet och som låg där Karl XII:s torg nu finns. Palatset hade under större delen av 1700-talet använts som arsenal (vapenförråd och livrustkammare) – privatpalatsens epok hade fått ett abrupt slut i och med Karl XI:s reduktion. 1793 fick den gamla byggnaden ännu en annan användning, den blev ”Kungl. Mindre Teatern”, ett litet annex till Kungl. Teatern alldeles intill. Oftast kallades den Dramaten. En stor akvarell av Hjalmar Mörner visar hur ”En afton på gamla Dramatiskan” kunde gå till. Ett drygt decennium senare inträffade en händelse som fullständigt förstörde hela byggnaden. En eldsvåda utbröt i november 1825, under pågående föreställning, och hela palatset Makalös brann ner. Makalös före, under och efter branden skildras i en serie om sex gouacher av Axel Fredrik Cederholm, som själv varit aktör på denna scen.

Hur "Riksdagens afblåsning" gick till 1830 kan man se på en stor akvarellerad konturetsning av Adolf Schützerantz, i likhet med Hjalmar Mörner en av de målade militärerna. Kring det långa tåget som drar fram genom Stockholms gator råder ett brokigt och ganska burleskt folkliv.

1830-talet får också representeras av några blyertsteckningar med Djurgårdsmotiv av G W Palm, en akvarell av A C Müller som föreställer en utsikt mot Söder "Från trakten af Södra slussen vid Söderström", och en blyertsteckning av Jöns Julius Ringdahl med motiv från Hötorget.

En blyertsskiss av Johan Christian Berger – studie till en akvarell som målats för en uppdragsgivare i Frankfurt am Main 1842, enligt en anteckning på skissen – visar Stockholms slott från Skeppsholmen med ståtliga fartyg i förgrunden. Ett stort panorama från Skinnarviksbergen, en lavering "Nach der Natur gezeichnet von F. H. Dethleff 1844", ger en vy över staden från detta decennium.

De kända litograferna Tollin, Mankell, Billmark och Dardel är också representerade med handteckningar. Av Tollins hand finns en tuschteckning med motivet Stockholms slott från Blasieholmen. En tuschteckning av Mankell föreställer Hotel W 6 (senare Continental) vid Vasagatan. I bildens förgrund finns

en hästspårvagn. En sådan detalj är till god hjälp vid dateringen – 1877 fick Stockholm hästspårvagnar.

Två ganska stora blyertsteckningar av Billmark, en delvis akvarellerad utsikt från Mosebacke och en vy över Kornhamnstorg, båda från 1850-talets mitt, är skisserade förlagor till litografier med anteckningar och färgangivelser. På utsikten från Mosebacke ser vi i förgrunden gården till Adackers nöjes-etablissemang, där det finns en estrad och en karusell. På Kornhamnstorgsvyn är burspråket på Scharnbergsska huset även avbildat separat på ett litet kalkerpapper som sitter fastklistrat på teckningen.

Fritz von Dardel har tecknat en glad fest med baldrickning på Drottningholms slott den 3 april 1850. Från samma tid härstammar en blyertsskiss av C F A Cantzler över Skeppsholmen och en blyertsteckning av C A Dahlström, föreställande kronprinsessan Lovisas intåg i Stockholm den 19 juni 1850.

Carl Svante Hallbeck är en tecknare som är väl representerad i Stadsmuseets konstsamling. Åtskilliga av hans blyertsteckningar från 1850- och 1860-talen kommer från Jean Jahnssons samling. Här finner man motiv från innerstaden och Djurgården liksom utsikter från Mosebacke och Kungsklippan. På utsikten in mot staden från Kungsklippan domineras

*Adolf Schützerantz. "Riksdagens Afblåsning" 1830. Akvarellerad konturetsning.*



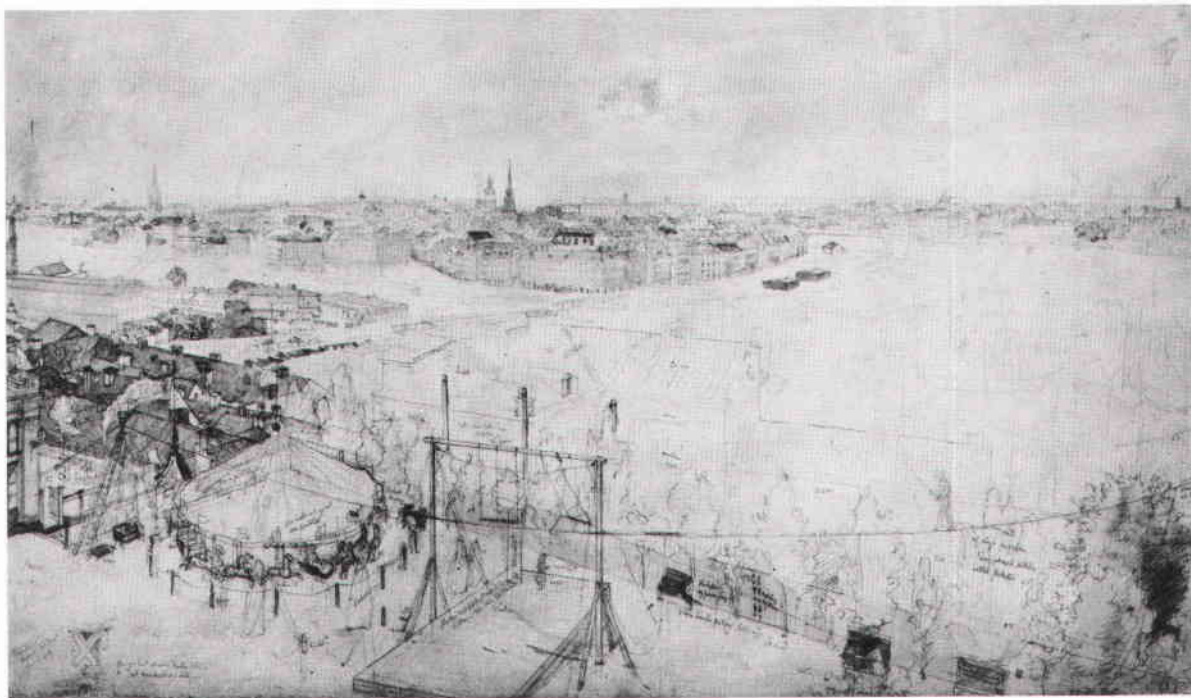


förgrunden av en lång byggnad, Serafimerlasarettet från 1700-talets mitt, som är en utbyggnad av den Gripenhielmska malmgården från 1600-talet. Alldeles bortom Serafimerlasarettet ligger Eldkvarn på Stadshusets nuvarande tomt.

Stockholmsbilder från 1800-talets sista decennier och från sekelskiftet är det särdeles gott om. Reportagetecknare som Gustaf Broling, Carl Hedelin, Nils Kjellberg, David Ljungdahl och Robert Haglund har tecknat motiv som Berns salonger, Gamla Operans rivning 1892, Blanch's café, Joseph Lejas varuhus

*Carl Svante Hallbeck. Utsikt från Kungsholmen mot Gamla Stan. Blyerts och sepia, omkring 1860.*

*Carl Johan Billmark. Utsikt från Mosebacke. Blyertsteckning, delvis akvarellerad, 1850-talets förra hälft.*







*Anna Palm. Stockholms inlopp. Akvarell och gouache, omkring 1890.*



*David Ljungdahl. Joseph Lejas varuhus, hörnet Jakobsgatan/Drottninggatan. Tuschlivering 1894.*

vid Regeringsgatan och Orientalistkongressen 1889. Teckningar av F W Odelmark visar sedan länge försvunna Stockholmsmiljöer, gamla hus vid Tulegatan, Markvardsgatan och Regeringsgatan. Arthur Sjögren har fångat några utkantsmotiv från Norrmalm, Sabbatsbergs fattighus och Karlbergsvägen.

Wille Gernandt har avbildat ett ekipage på Drottninggatan framför Petissan, det populära café som låg i hörnet Drottninggatan/Kungstensgatan och som revs 1907 för att ge plats åt Stockholms högskola. Han har också dokumenterat glada folkklivsscener, skridskoåkning på Nybrovikens is och kälkbacken i Humlegården. Anna Palm, den suveräna akvarellisten som gärna målade vyer från Stockholms vatten, finns också med. En fräsch liten akvarell visar Stockholms inlopp.



En stor mängd akvareller från 1800-talets slut härrör från den grupp konstnärer som massproducerade bilder som såldes i ramaffärer och pappershandel eller via dörrknackning. Mest kända och extremt produktiva var Frans Lindström och Claes (Fritz) Lindvall. Dessa akvarellister valde ofta motiv som mer etablerade konstnärer aldrig skulle ha intresserat sig för och har därigenom dokumenterat delar av staden vilkas utseende vi annars inte skulle ha mycket kunskap om.

*J. H. P. Riddarholmen från norr. Oljemålning 1785.*

*Per Wilhelm Cedergren. Ladugårdslands strandgata. Oljemålning, 1860-talet.*



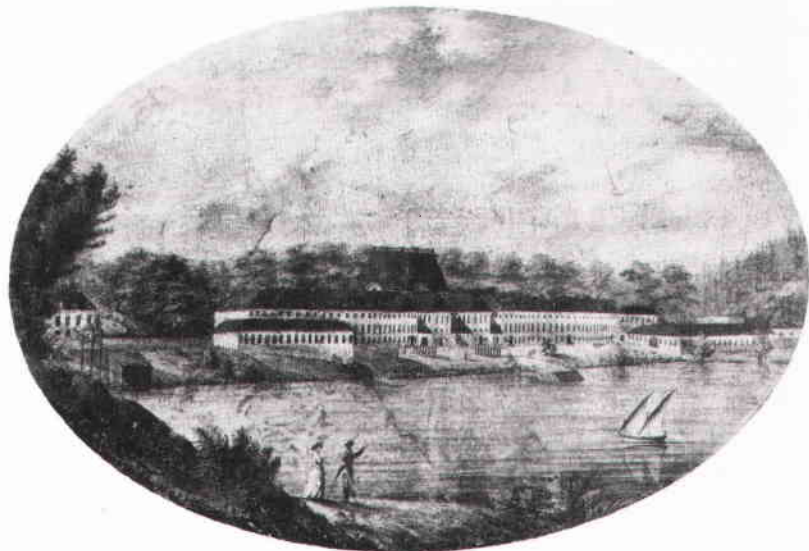
Oljemålningarna i Jean Jahnssons samling är inte så många till antalet, men de är högst intressanta.

Flera av målningarna är från 1700-talet. Två små målningar från 1785, signerade J.H.P., visar Riddarholmen från norr och från sydväst. Målningarna är utförda i Sevenboms stil men är enklare och litet naiva i sin framtoning. Från 1700-talet är också tre oljemålningar med Djurgårdsmotiv. Två är utförda av landskapsmålaren C Netsch vid århundradets mitt och föreställer utvårdshusen Fiskartorpet och Ålkistan. Den tredje är en utsikt över Djurgårdsbrunnsviken, Södra Djurgården och Södermalm, målad av okänd konstnär under 1700-talets senare del. En annan osignerad målning från samma tid är en vy tagen från Långholmen mot Marieberg. En lustig liten oljemålning visar hur Karlbergs slott såg ut omkring 1800.

En charmfull tavla som blivit mycket populär är en liten oljemålning från 1860-talet av P W Cedergren. Man ser Ladugårdslands strandgata – som senare blir Strandvägen – med Källaren Flaggen, där Dramaten nu ligger, till vänster i bilden och höger därom Kronobageriet på andra sidan Sibyllegatan. Längre bort syns Östermalmskyrkan, Hedvig Eleonora, som ännu inte fått sin kupol. Ingen bebyggelse skymmer ännu utsikten mot Artillerigården. I förgrunden råder ett omväxlande folkliv. Vid kajen ligger vedskutor. Denna vackra lilla tavla, som visar en central del av Stockholm som förändrats nästan totalt under det sekel som gått, får avsluta presentationen av generalkonsul Jean Jahnssons samling, den stora och spännande bildskatt som gömmer sig under det anspråkslösa accessionsnumret A 175/42.

*C. Netsch. Fiskartorpet på Djurgården. Oljemålning, 1700-talets mitt.*

*Artikelns färgbilder tagna av Francis Bruun. SSM.*



*Okänd konstnär. Karlbergs slott. Oljemålning, omkring 1800.*

